

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Veileder
Tilsyn

1 Hvem fører vi tilsyn med

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) fører tilsyn med virksomheter som driver mineralvirksomhet.

Gjennom tilsyn skal DMF bidra til at virksomhetene utøver aktiviteter i samsvar med mineralloven og tillatelser samt oppfyller kravene til en forsvarlig og bærekraftig mineralvirksomhet.

Tilsyn er ikke bare kontroll, men også en mulighet for virksomheten til å få veiledning og forbedre egne rutiner.

Alle typer mineraluttak kan være gjenstand for tilsyn.

2 Hvordan og når gjennomføres tilsyn

Tilsyn kan initieres på to måter:

- Planlagte tilsyn
DMF velger ut virksomheter på forhånd basert på aktivitet og risiko
- Hendelsesbaserte tilsyn
Gjennomføres som følge av konkrete hendelser, informasjon eller tips

3 Hva kontrollerer vi under tilsyn

Tilsyn etter mineralloven omfatter all mineralvirksomhet, herunder leting, undersøkelse og utvinning.

Omfanget av tilsynet vil variere avhengig av aktivitet og risiko. I praksis vil tilsyn med drift og utvinning ofte være mest omfattende.

Formålet med tilsynet er å kontrollere at virksomheten drives i samsvar med regelverket og vilkår i vedtak.

Tilsynet retter seg mot om virksomheten drives på en forsvarlig måte.

Dette innebærer at DMF vurderer:

- hvordan aktivitetene faktisk gjennomføres
- hvilke konsekvenser aktivitetene har
- hvordan virksomheten håndterer risiko

Tilsynet tar utgangspunkt i de aktivitetene som utføres. Hva som kontrolleres vil variere fra tilfelle til tilfelle.

3.1 Hensynene i § 2-1 som vurderingstema

Vurderingen skjer innenfor rammen av de hensyn som følger av mineralloven § 2-1.

Disse utgjør sentrale vurderingstemaer i tilsynet.

Dette innebærer at det vurderes om virksomheten gjennom sine aktiviteter ivaretar hensyn til:

- ressursutnyttelse
- sikkerhet
- klima og miljø
- arealbruk
- naturmangfold
- kulturminner
- nærmiljø og annen næringsvirksomhet
- samisk kultur og næringsutøvelse

Hvilke hensyn som er relevante å vurdere vil bero på de konkrete forholdene i saken, herunder aktivitetens art og risikobildet.

3.2 Vilkår i vedtak

Forsvarlighetskravet etter § 2-1 kan være konkretisert gjennom vedtak og vilkår fastsatt av DMF.

Slike vilkår er ofte utformet for å sikre at hensynene i § 2-1 ivaretas i den enkelte virksomhet.

DMF kan kontrollere om virksomheten etterlever disse vilkårene.

Hvilke vilkår som er relevante å følge opp i et tilsyn, vil bero på de konkrete forholdene i saken, herunder aktivitetens art og risikobildet.

For utvinning er det vanlig at det stilles vilkår om at virksomheten skal følge en godkjent driftsplan fra DMF. Driftsplanen utgjøre et sentralt utgangspunkt for tilsynet, ved at den viser hva virksomheten har lagt til grunn for gjennomføringen av aktiviteten.

3.3 Virksomhetens forutsetninger

I tillegg til vurderingen av selve aktivitetene, kan tilsynet også omfatte virksomhetens forutsetninger for å ivareta hensynene etter § 2-1.

Dette omfatter bl.a.:

- Om virksomheten har tilstrekkelig kompetanse, jf. mineralloven § 2-2,
- Om virksomheten har systemer og dokumentasjon som er egnet til å sikre etterlevelse av kravene i loven og håndtering av relevante risikoforhold, jf. § 8-1.

4 Typer tilsyn

Dokumenttilsyn

Tilsyn som skjer ved gjennomgang av innhentet eller innsendt dokumentasjon, uten at DMF nødvendigvis er fysisk til stede hos virksomheten.

Digitale tilsyn

Digitale tilsyn gjennomføres ved bruk av digitale møteplattformer.

Stedlige tilsyn

Stedlige tilsyn er tilsyn der DMF gjennomfører kontroll ved fysisk oppmøte i driftsområdet og gjennomføres normalt etter skriftlig varsel. I enkelte tilfeller kan DMF også gjennomføre uanmeldte tilsyn.

5 Hva skjer ved stedlige tilsyn

5.1 Varsel om tilsyn

Ved varslet tilsyn sender DMF et eget brev med informasjon om:

- formålet med tilsynet
- hvilken dokumentasjon virksomheten skal sende inn på forhånd
- hvem som skal delta under tilsynet

5.2 Forberedelser til tilsynet

DMF skal ved tilsyn ha uhindret tilgang til områder, anlegg og utstyr knyttet til virksomheten. Virksomheten skal gi nødvendig bistand under gjennomføringen av tilsynet.

Virksomheten skal også legge til rette for egnede lokaler hvor møter kan gjennomføres uforstyrret.

5.3 Gjennomføring av stedlige tilsyn

Et stedlig tilsyn varer normalt ikke mer enn en arbeidsdag.

Tilsynet starter med et åpningsmøte der DMF presenterer formålet med tilsynet.

Virksomheten skal deretter presentere dagens situasjon i uttaket, med særlig fokus på drift og sikringstiltak opp mot godkjent driftsplan. Presentasjonen skal støttes av oppdaterte kart og bilder. Virksomheten skal også orientere om HMS-rutiner for besøkende i uttaket.

DMF gjennomgår deretter relevant dokumentasjon og stiller spørsmål ved behov for ytterligere avklaringer.

Som del av tilsynet gjennomfører DMF en befaring i uttaksområdet.

Etter befaringen gjennomfører DMFs tilsynspersonell et kort internt møte før det avholdes et avslutningsmøte med virksomheten.

5.4 Funn og observasjoner

DMF opererer med to hovedtyper funn:

Avvik

Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Anmerkning

Forhold som ikke er avvik, men hvor DMF mener det er grunn til å påpeke et forbedringsbehov. Kun funn som presenteres i avslutningsmøtet vil fremgå av tilsynsrapporten.

6 Hva skjer ved digitale tilsyn

Digitale tilsyn gjennomføres i hovedsak på samme måte som stedlige tilsyn, men uten fysisk befarings i uttaket.

Virksomheten mottar på forhånd et varsel om tilsyn med informasjon om:

- formålet med tilsynet
- hvilke dokumenter som skal sendes inn
- hvilken digital plattform som skal benyttes

Et digitalt tilsyn varer vanligvis mellom 2 og 3 timer.

Ved digitale tilsyn er kvaliteten på innsendte kart, bilder og presentasjoner særlig viktig, ettersom DMF ikke gjennomfører befarings i uttaket.

DMF gjennomgår relevant dokumentasjon og stiller spørsmål ved behov for ytterligere avklaringer før det gjennomføres et avslutningsmøte.

DMF benytter de samme kategoriene for funn ved digitale tilsyn som ved stedlige tilsyn:

- avvik
- anmerkninger

Kun funn som presenteres i avslutningsmøtet vil fremgå av tilsynsrapporten.

7 Oppfølging etter stedlige og digitale tilsyn

Etter tilsynet utarbeider DMF en tilsynsrapport.

Rapporten oppsummerer funnene som ble presentert i avslutningsmøtet. Dersom det er aktuelt med pålegg eller andre reaksjoner, vil rapporten også inneholde informasjon om eventuelle pålegg, frister og klageadgang.

8 Reaksjoner

DMF kan benytte ulike reaksjoner dersom tilsynet avdekker brudd på regelverket, se for øvrig mineralloven kapittel 11.

Vedtak om pålegg

Dersom DMF avdekker brudd på regelverket, kan virksomheten få pålegg om å rette forholdet innen en fastsatt frist.

Vedtak om stans

DMF kan stanse uttak av masser om tilsynet avdekker brudd på regelverket. For å få opphevet av uttak av masser må det aktuelle området få konsesjon

Vedtak om tvangsmulkt

DMF kan vedta tvangsmulkt dersom virksomheten ikke etterkommer pålegg innen fastsatt frist. Formålet med tvangsmulkt er å sikre at pålegget blir gjennomført.

Vedtak om overtredelsesgebyr

DMF kan ilegge overtredelsesgebyr ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av regelverket, for eksempel ved uttak utenfor konsesjonsområdet.

Endring og tilbakekall av tillatelse mv.

DMF kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelse, eller sette nye vilkår og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake.

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Ladebekken 50
N-7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no